

Cogadh Cathartha na Spáinne 1936–1939

Ó Espana La Vida le Vaccaro, Le Roy agus Jouvray. Casterman, 2013.

An Spáinn sna 1930í

Ó 1930 go 1935 bhí coimhlint sa Spáinn: stailceanna, círéibeacha agus foréigin.

Faoin tuath: coimhlint idir tiarnaí talún agus mion-feirmeoirí

Sna monarchana: coimhlint idir úinéirí agus oibrí

Bhí an Eaglais Caitliceach an-cumhachtach, ach bhí lucht mór daoine ina gcoinne

An Dhá Thaobh

Poblachtaigh

Náisiúnaithe

Poblachtaigh

Eite Chlé

Cé hiad? Oibrí, feirmeoirí
beaga, lucht gairme

Cén cuspóir a bhí acu?

- Daonlathas
- sosialachas
- cearta lucht oibre
- talamh do na feirmeoirí
- saoirse do na mionlaigh

Náisiúnaithe

Eite Dheas

Cé hiad? An t-airm, an
Eaglais, fir ghnó

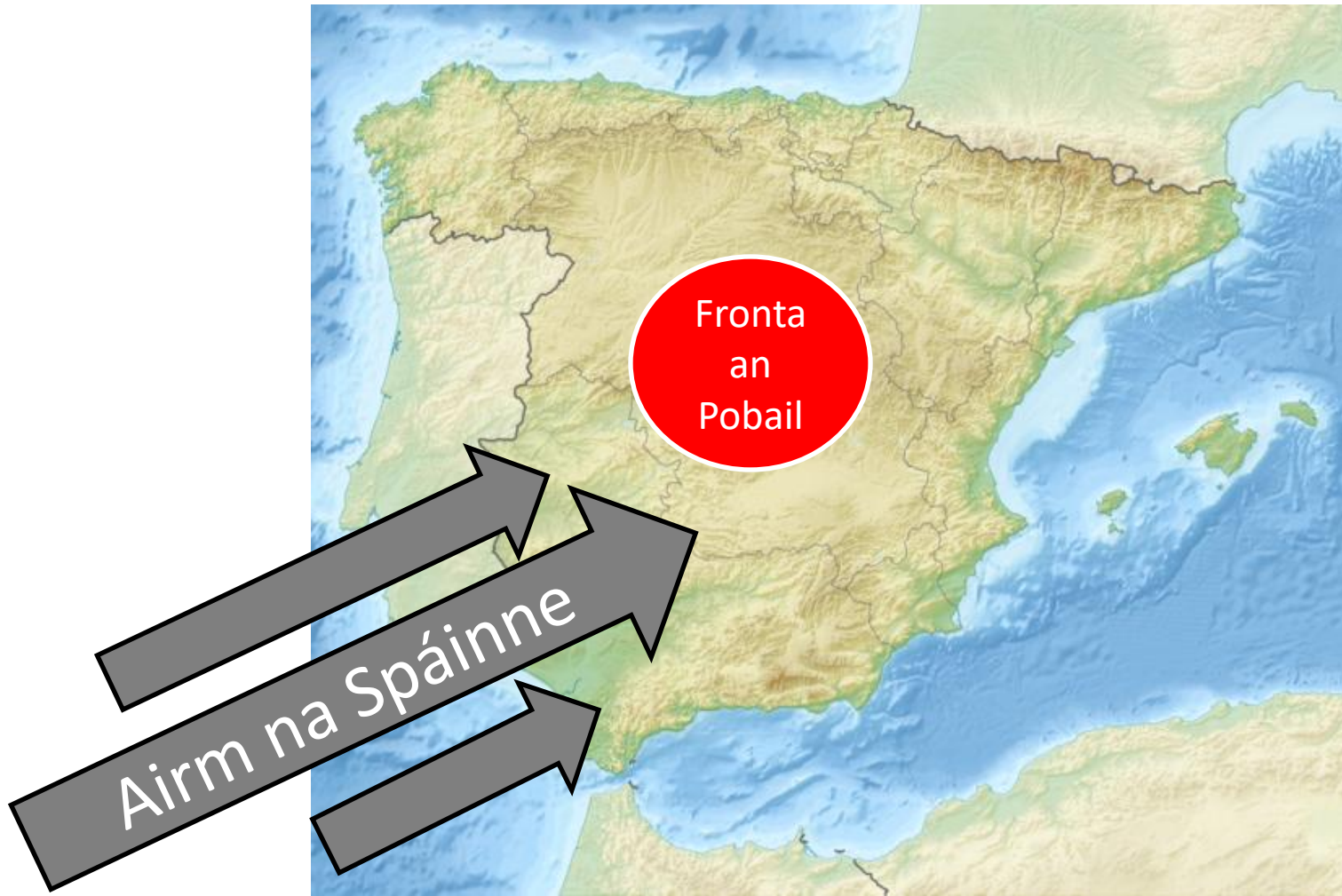
Cén cuspóir a bhí acu?

- Ceannaire láidir don tír
- an Eaglais Caitliceach a chosaint
- stop a chur le lucht oibre agus agóid na talún

I mí Feabhra 1936, bhí todhcán. Bhí an buaidh ag Fronta an Pobail. Ba é seo grúpa den eite chlé.

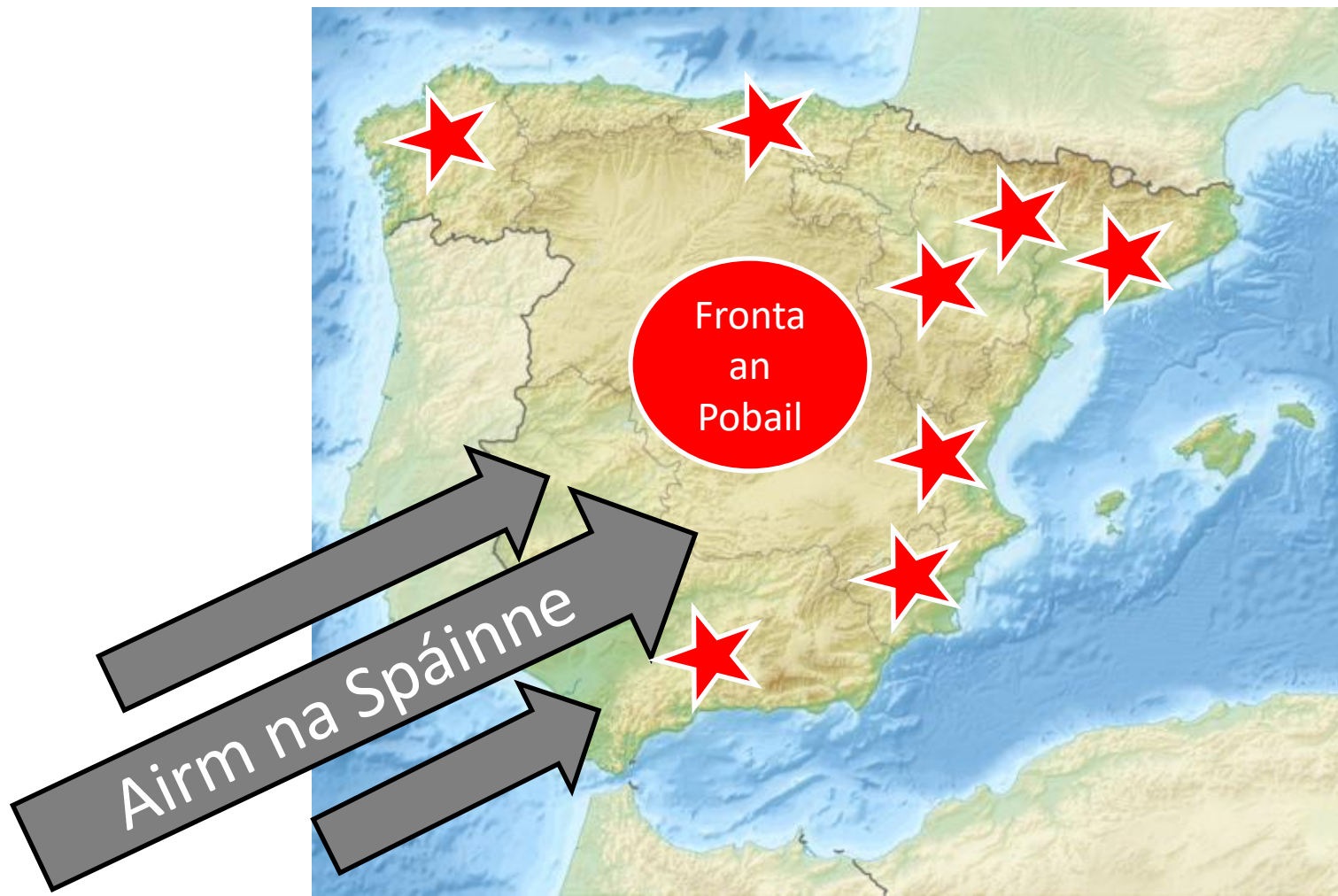
Ar 17ú Iúil 1936, d'éirigh ceannairí an airm amach in aghaidh rialtas Fronta an Pobail. Bhí Maracó agus na nOileáin Canáracha faoi chos ag an airm cheana féin, agus go sciobtha ghabh siad 1/3 de talamh na Spáinne.

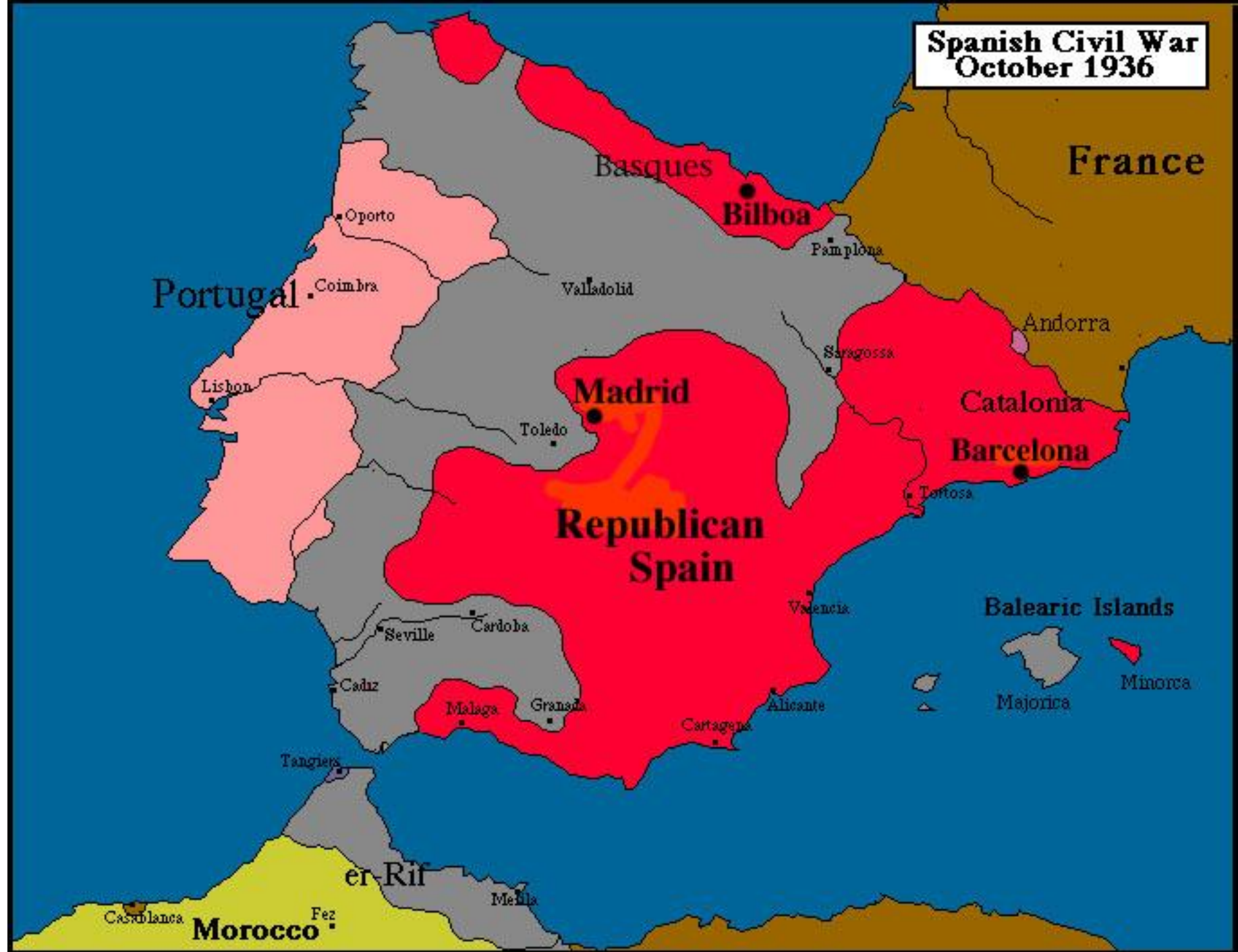
Cad faoi rialtas Fronta an Pobail? Níor throid siad ar ais ar chor ar bith.

Ach i Barcelona, Madrid, Valencia agus cathracha eile, tháinig na mílte oibrithigh amach sna sráideanna. Chuir said an ruaig ar na Faisistigh. Bunaigh na eagraíochtaí den eite chlé agus na ceardchumainn milistí – airmacha beaga. Bhí coistí oibre i gceannasair chuid mhait den tír. Réabhlóid a bhí ann.

Seo an chaoi ina thosaigh an chogadh.

Spanish Civil War
October 1936

Miliste oibrí i
gCogadh
Cathartha na
Spáinne

Míliste i mbun traenáil. Ón scannán *Land and Freedom*, stiú. Ken Loach, 1995

1. Cad atá ar eolas agat faoin sosialachas agus an cummanachas?
2. Cad atá ar eolas agat faoin Faisisteachas?
3. Ar chuala tú riamh faoin Ainrialachas?

An iad seo póistéirí Poblachtach nó Náisiúnach?

1

“Feirmeoirí: is libhse an talamh”

2

“Buíon Iarainn
Feirmeoir! Tabharfaidh an
réabhlóid an talamh duit”

3

“Mná: tá sibh ag taisteáil
san airm!”

An iad seo póistéirí Poblachtach nó Náisiúnach?

6

4

An Giniréal Francisco Franco

5

“Eirígí amach in aghaidh an ionradh Iodálach sa Spáinn!”

“Oibrí! Is é an Faisisteachas ná saothrú agus sclábhaíocht.”

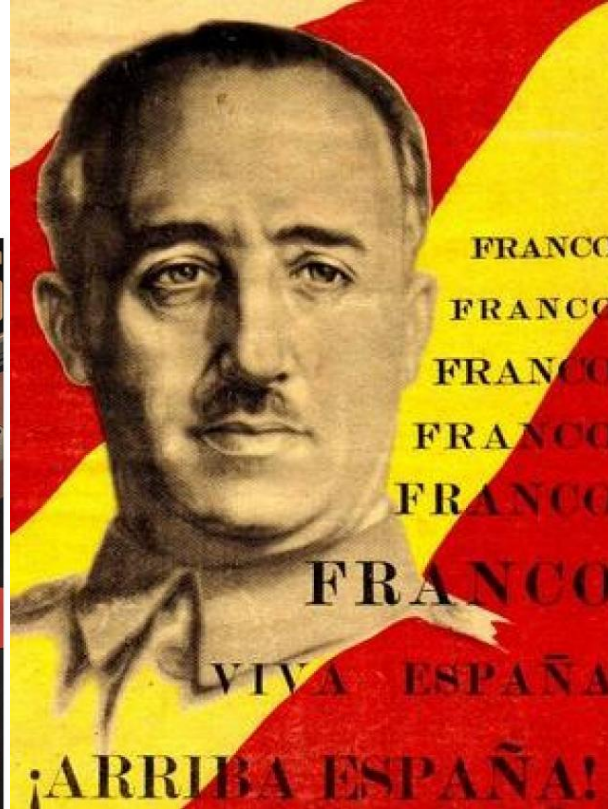
An iad seo póstéirí Poblachtach nó Náisiúnach?

7

‘For the weapons

The country, bread and justice’

‘Franco (Ceannaire na Náisiúnaithe) An Spáinn abú!’

8

“An Spáinn Abú
An Spáinn Abú”

9

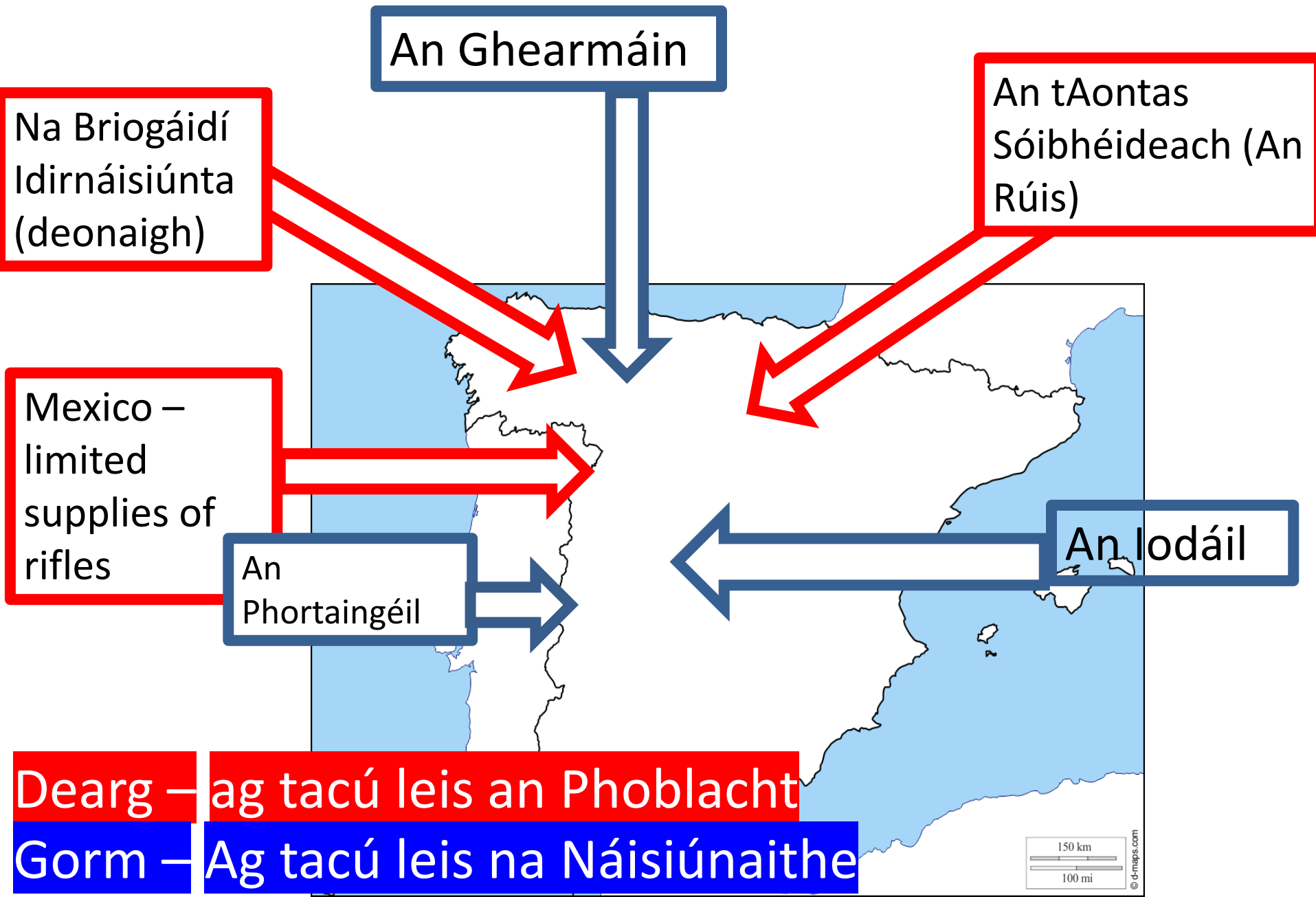
An é seo póstéir Poblachtach nó Náisiúnach?

10

Bolchevismo – Cummanachas
Injusticia Social – éagóir
Separatismo – gluaiseacht na mionphobail
Politicastros – Polaitióirí gan cumhacht
FAI – eagraíocht Ainrialach
Masones – Eaglais beag

Idirdhealú Eachtrach sa Chogadh

Cath Madrid

I Geimhreadh 1936, rinne Franco iarracht i ndiaidh iarracht Madrid a ghabhadh ón Phoblacht.

Ní féidir leis mar gheall ar:

- Muinín saighdiúirí an Poblacht.
- Na saighdiúirí deonach a tháinig ó tíortha eile chun cuidiú leis an Poblacht – na Briogáidí Idirnáisiúnta.
- Bhí pobal na cathrach ar son an Phoblacht agus cuidigh siad leis na míleisti

Chuaigh troid ar aghaidh faoin tuath in áiteanna eile den tír.

I Mí Aibreáin 1937, buamaigh na Náisiúnaithe baile Guernika i Tír na Bascach.

Is iad eitleáin Gearmánach a rinne an buamáil. Bhí siad ag triail a bhaint as a ghléasanna troda nua don chéad uair.

Mariodh na mílte daoine neamhchiontach le buamaithe a phléasc tine i measc na tithe.

Síos: *Guernica*, de chuid Picasso

Nuair a thosaigh an Cogadh Cathartha, bhí brú ar chuile dhuine taobh a roghnú.

Gheobhaidh tú billeog beag. Ar an billeog sin beidh cuir síos gearr ar duine éagsúla sa Spáinn sa bhlian 1936.

Is tusa an duine sin. Bunaithe ar an méid atá foghlamtha agat, cén taobh a roghnódh an duine seo, i do thuairimse? Náisiúnaithe nó Poblachtaigh?

Nuair atá taobh roghnaithe agat, plé le do comharsa. Mínigh do rogha.

Bí réidh do rogha a mhínigh don rang ar fad tar éis 5-10 nóiméad.

Breathnaigh ar an físeán, agus ansin scríobh cur síos gearr ar an chaoi ina athraigh an saol i rith an Réabhlóid.

<https://www.youtube.com/watch?v=oF7bjArb6uY&list=PL2Ms3UVVn-WzQZrlyhmBYwKls1B7v6Yhj&index=5>

‘The Spanish Civil War Episode 5: Inside the Revolution’ (BBC) – ó 4:00 go 13:10

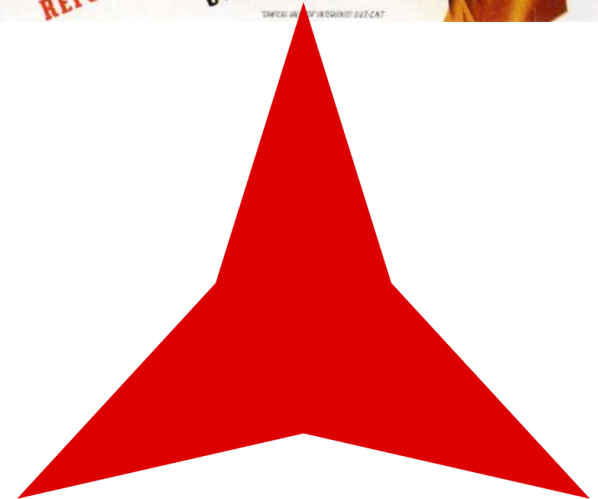
The Spanish Civil War Episode 5 (Inside the Revolution) BBC Documentary

I 1937, thosaigh coimhlint i measc na Poblachtaigh...

- CNT-FAI (Na Ainrialaigh)
- POUM (Sosialaigh frith-Stalineach)

- Na Liobralaigh agus Poblachtaigh
- An Páirtí Cummanach

I 1937, thosaigh coimhlint i measc na Poblachtaigh...

- CNT-FAI (Na Ainrialaigh)
- POUM (Sosialaigh frith-Stalinach)

Caithfidh muid brúigh ar aghaidh leis an Réabhlóid!

- Na Liobrallaigh agus Poblachtaigh
- An Páirtí Cummanach

Caithfidh muid stop a chur leis an Réabhlóid!

Bealtaine 1937

Socraigh na Cummanaigh agus an rialtas deireadh a chur leis an Réabhlóid.

Ionsaigh siad foirgnimh tábhactacha a bhí faoi smacht na hAinrialaigh. Cuidigh an POUM leis na hAinrialaigh. Tharla troid sna sráideanna ar fud Barcelona. Buaigh an rialtas agus na Cummanaigh.

Cuireadh cosc ar an POUM agus na hAinrialaigh, agus insítear bréaganna futhu. Dúirt na Cummanaigh nach raibh sa POUM ach Faisistigh i bhfolach. Chuir an rialtas deireadh leis na milistí agus na coistí oibre.

SATURDAY JUNE 16, 1900

Spanish Trotskyists

JOINT PLANS TO
BREAK MADRID FRONT
Documents Re-
cret Re-

**Documents Reveal
Secret Radio Link-Up
With Fascist G.H.Q.**

ascist

Fascist Lin
Frank Petroski
G.H.Q.

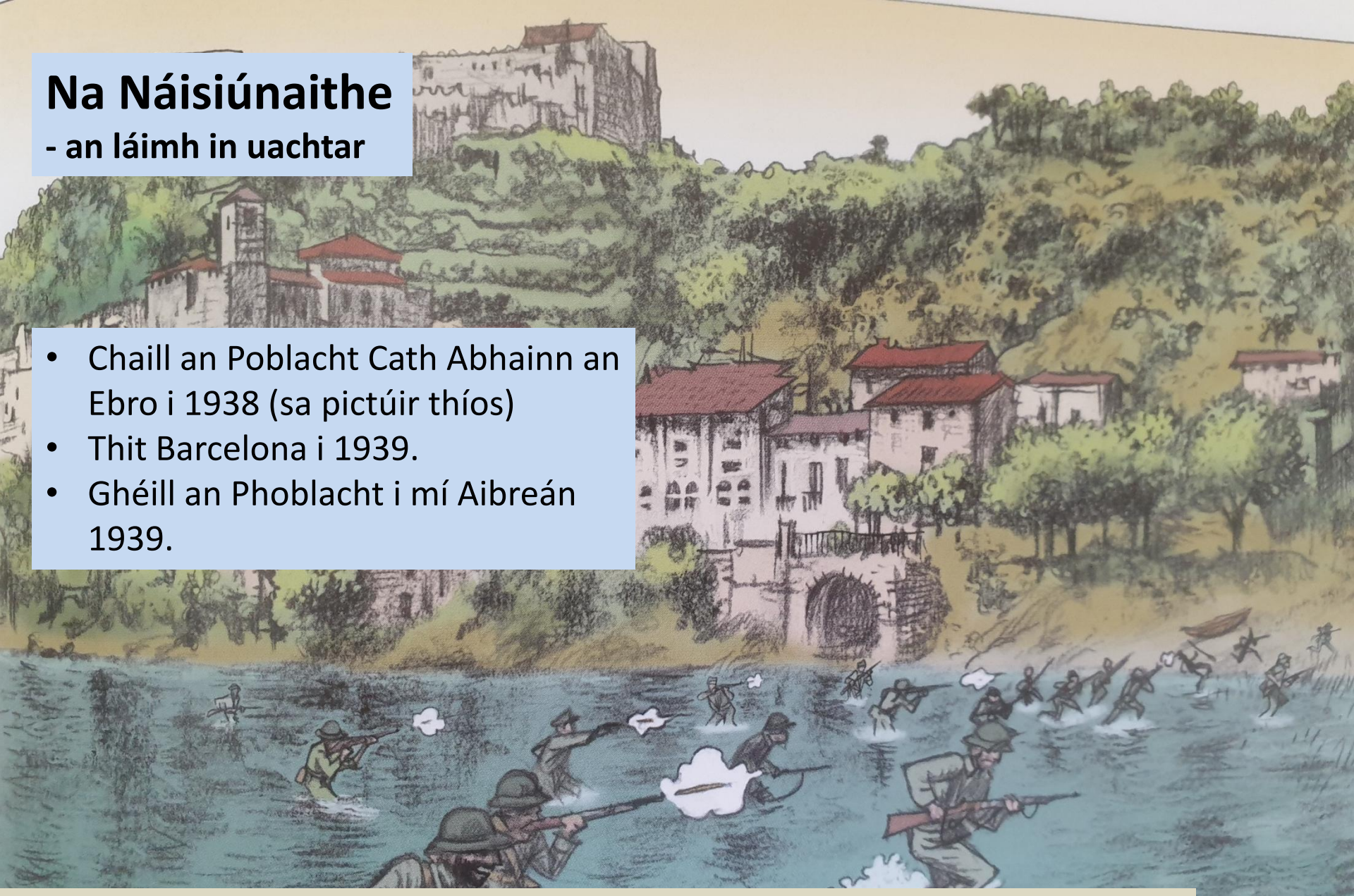
Plot With Fran

BAN THE
FAST
MARCH

Na Náisiúnaithe

- an láimh in uachtar

- Chaill an Poblacht Cath Abhainn an Ebro i 1938 (sa pictúir thíos)
- Thit Barcelona i 1939.
- Ghéill an Phoblacht i mí Aibreán 1939.

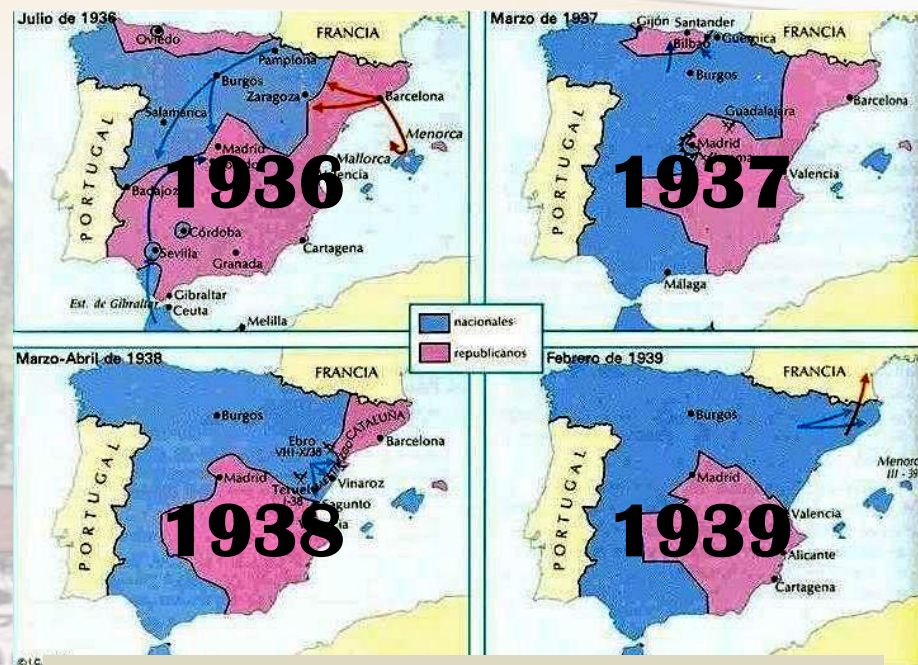

Ó *Espana La Vida* le Vaccaro, Le Roy agus Jouvray. Casterman, 2013. Ní liom féin an íomhá seo.

Na Náisiúnaithe

- an láimh in uachtar

- Chaill an Poblacht Cath Abhainn an Ebro i 1938 (sa pictúir thíos)
- Thit Barcelona i 1939.
- Ghéill an Phoblacht i mí Aibreán 1939.

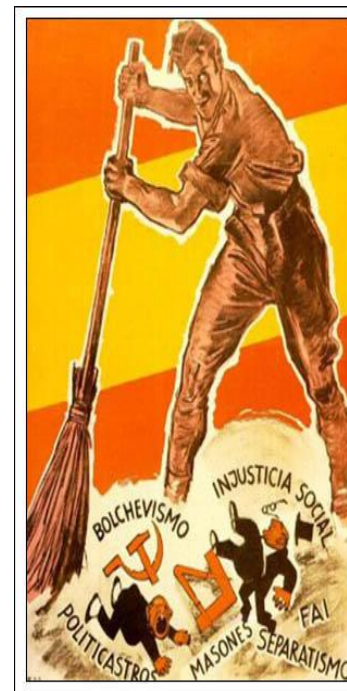

Déan cur síos ar cad atá ag tarladh sna léirscáil seo.

1. Scríobh alt ag míniú cén fáth gur throid daoine ar son na Poblachtaigh.
2. Scríobh alt ag míniú cén fáth gur throid daoine ar son na Poblachtaigh.

NÓ

1. Cruthaigh póstéir ar son na Poblachtaigh.
2. Cruthaigh póstéir ar son na Náisiúnaithe.

Na Briogáidí Idirnáisiúnta

Thánaig na mílte daoine, an formhór sosialaigh agus cummanaigh, chun troid ar son Poblacht na Spáinne.

Cá as a thánaig siad?

- An Fhrainc: 9,000
- An Pholainn: 3,000
- Stáit Aontaithe Mheiriceá: 2,300
- An Ghearmáin: 2,200
- An Eastóin, an Laitvia, an Liotuáin: 2,000
- An Bhreatain: 1,800
- An Bheilg: 1,700
- An tSeicslóvaic: 1,000
- An Ostair: 800
- Tíortha eile (Éire san áireamh): @4,000

Éisteoidh muid le “**Viva La Quinta Brigada**”, amhrán de chuid **Christy Moore**. Baineann sé leis na céadta Éireannaigh a throid ar son Poblacht naSpáinne.

Vocab:

Frank Ryan – ceannaire na deonaigh Éireannach

La Quinta Brigada – An Cúigiú Briogáid

No pasaran – Ní rachaidh siad (na Faisistigh) chun cinn

Adelante – téigh chun cinn

O’Duffy – ceannaire na Faisistigh Éireannach

Maynooth – Lár ionad Eaglais Caitliceach na hÉireann

Viva la Quinta Brigada

Christy Moore

1. Ten years before I saw the light
of morning
A comradeship of heroes was laid
From every corner of the world
came sailing
The Fifth International Brigade
They came to stand beside the
Spanish people
To try and stem the rising fascist
tide
Franco's allies were the powerful
and wealthy
Frank Ryan's men came from the
other side
Even the olives were bleeding
As the battle for Madrid it
thundered on
Truth and love against the force
of evil
Brotherhood against the fascist

2. Bob Hilliard was a Church
of Ireland pastor
From Killarney across the
Pyrenees he came
From Derry came a brave
young Christian Brother
Side by side they fought and
died in Spain
Tommy Woods age
seventeen died in Cordoba
With Na Fianna he learned
to hold his gun
From Dublin to the Villa del
Rio
Where he fought and died
beneath the blazing sun

3. Many Irishmen heard the
call of Franco
Joined Hitler and Mussolini
too
Propaganda from the pulpit
and newspapers

The word came from
Maynooth, "support the
Nazis"

The men of cloth failed again
When the Bishops blessed
the Blueshirts in Dun
Laoghaire
As they sailed beneath the
swastika to Spain

4. This song is a tribute to
Frank Ryan
Kit Conway and Dinny Coady
too
Peter Daly, Charlie Regan and
Hugh Bonar
Though many died I can but
name a few
Danny Boyle, Blaser-
Brown and Charlie Donnelly
Liam Tumilson and Jim
Straney from the Falls

Cén fáth ar bhuaigh na Náisiúnaithe?

- Níor thug na tíortha daonlathach aon tacaíocht don Poblacht. Ach thug na tíortha Faisisteach a lán tacaíocht do na Náisiúnaithe.
- De réir na hAinrialaigh agus a lán Sosialaigh, bhí an milleán ar na Liobralaigh agus na Cummanaigh, a chuir deireadh leis an Réabhlóid.
- De réir Liobralaigh agus Cummanaigh, bhí an milleán ar na hAinrialaigh mar ní raibh siad sách eagraithe nó aontaithe.

Torthaí an Cogadh

- Cailleadh thart ar 500,000 daoine.
- 4 mhí ina dhiaidh deireadh an chogadh, thosaigh an Daradh Cogadh Domhanda.
- D'fhan Franco i gcumhacht mar deachtóir go dtí a bás i 1975.

1919review.wordpress.com